Jaro 2. Decembro, 1920 Numero 2.

BULGARA ESPERANTISTO

ABONPAGO:
por Bulgarlando 20 levoj
por fremdlando 2 sm.(5 fr.)
Aparta numero 15 sd.

O.gano de la Bulgara Esperantista Societo
Aperas monate

АБОНАМЕНТЪ:
за България 20 лева
за странство 2 sm(5 фр.)
Отдѣленъ брой 3 лева

Есперанто като образователенъ и възпитателенъ факторъ.

Отъ прѣдметитѣ, които се учатъ въ нашитѣ училища, най-голѣмо внимание се обръща на езицитѣ и математика. Смѣта се — и съ право — че тѣзи прѣдмети могатъ най-успѣшно да развиятъ интелекта на единъ младежъ. Въ това отношение едно отъ първитѣ мѣста държи латинскиятъ езикъ. Защитницитѣ на класическото образование сж въ възторгъ отъ него. Този езикъ — не толкова съ богатството на формитѣ си, колкото съ своя синтаксисъ — кара ученика да напрѣга ума си, да се вдълбочава въ това, което чете, да търси логичность, да разчленява, да си дава смѣтка и за собствения си матеренъ езикъ. Тукъ механическата интелектуална работа не е много голѣма. Ученикътъ не може да вземе рѣчника и да почне да прѣвежда дума по дума, а е заставенъ прѣди това да потърси и открие взаимоотношенията и логичната връзка между отдѣлнитѣ думи на изречението. А знайно е, че при такава умствена дѣйность всѣки ще може да свикне да анализира и синтезира, мисъльта става ясна, вниманието се изостря и, освѣнъ това, такъвъ човѣкъ свиква съ точенъ и логиченъ изказъ на мислитѣ си.

Ей въ това отношение латинскиятъ езикъ има грамадно значение въ образованието. И мнозина ученици по латински сж заявявали, че този езикъ имъ е спомогналъ да разбератъ граматиката на матерния си езикъ.

Обаче този езикъ съ голѣмия брой на формитѣ си е много труденъ. Вънъ отъ горѣпосочената образователна роля, въ обикновения животъ той не може да даде непосрѣдствена полза—освѣнъ въ извѣстни отрасли на науката, дѣто улеснява заучването на терминитѣ и дѣто има значение на общо международно разбирало (медицината, аптекарството и пр.). За това въ едно по-практично образование латинскиятъ езикъ обикновено се изхвърля.

Разбира се, и другитѣ езици могатъ да упражняватъ такова въздѣйствие върху ума и мисловата дѣйность на ученика, но въ много по-малка мѣра отъ латинския. Многобройнитѣ неправилности и изключения заставятъ ученика да прояви повече механическа

дѣйность, да се стреми да заучи наизустъ форми, прѣди да вникне въ тѣхъ.

Есперанто, нареченъ справедливо *латински езикъ на демокрацията*, може въ това отношение да замѣсти достойно класическия латински. Синтаксисътъ на тоя езикъ е самата логика. Граматиката му отъ формално гледище е тъй проста и лека, че се заучава бърже; умътъ не се обрѣменява съ изучване на много форми и помнене на неправилности, а ученикътъ е заставенъ едноврѣмено като изучва формитѣ на граматическитѣ елементи, да разбере и тѣхната функция въ изречението. Той придобива *усѣтъ* за частитѣ на рѣчьта и за службата на разнитѣ имъ форми въ изречението.

Когато почне да чете по есперанто, той е заставенъ да мисли и съображава, да открива връзката и отношението между отдѣлнитѣ думи, за да разбира. Благодарение на това у него се явява навикъ да вниква въ рѣчьта и винаги да държи смѣтка за логичния изразъ, когато говори. Отъ тамъ той се замисля и търси да открие логика и у собствения си матеренъ езикъ; когато срещне у послѣдния неправилности, идиотизми, той вече ги оцѣнява като такива. Естествено, че неговата мисъль ще бжде винаги бодра, готова да вниква и съобразява.

Така че есперанто може да създаде у единъ ученикъ навикъ да разсжждава, способность да съобразява бърже, може да приучи неговия умъ къмъ логическо и правилно мислене и да създаде у него езиковъ усѣтъ, който е основа на правилния изказъ.

Затова и моето мнѣние е, че изучването на есперанто трѣбва да прѣдшествува изучването на всѣки чуждъ езикъ. Тогава послѣдното ще бжде много по-резултатно.

Азъ съмъ ималъ възможность да констатирамъ, че есперантиститѣ-ученици обикновено сж съ по-развитъ интелектъ и по-лесно имъ се удава изучването на чужди езици. А не отъ едного съмъ чувалъ и слѣднитѣ заявления: „Безъ есперанто нѣмаше да разбера българската граматика; учехъ я въ класоветѣ, но не вниквахъ въ нея“ или: „Есперанто ми спомогна да разбера въ чуждъ езикъ това, което би ми останало съвсѣмъ неясно безъ него“.

Въ образователно отношение изучването на есперанто има и други достоинства и прѣдимства. Цѣльта на обучението е прѣди всичко да развие интелекта. За успѣшно обучение е нужно найнапрѣдъ да се създаде интересъ у ученика, а слѣдъ като се разбере урокътъ — ученикътъ да почувствува резултата отъ него, да почувствува, че е добилъ нови знания, да се яви у него самодоволство отъ проявената дѣйность. Безъ послѣдното условие мжчно се крѣпи постояненъ интересъ къмъ учението и, естествено, сжществени резултати не се получаватъ. Едва ли нѣкой езикъ би могълъ да съперничи въ това отношение съ есперанто. Благодарение на леснотата при изучаването му, ученикътъ почва още слѣдъ първитѣ уроци да чете. Опитва се и да изказва свои мисли на този езикъ. Вижда, че слѣдъ кратко врѣме вече ще може

да говори, чете и пише на него — краятъ на учението не е тъй далечъ. Това създава у него интересъ, охота да продължи учението. Колкото пó усвоява езика, толкова пó се усилва у него съзнанието, че владѣе срѣдство да се разбира съ чужденци. Явява се задоволство отъ положения умственъ трудъ. Нима е малъкъ този резултатъ?

Слѣдъ година, че дори и по-рано, отъ заучването на езика, ученикътъ вече ще го знае достатъчно, за да се сношава съ чужденци.

Помислете си само, какво грамадно значение има за психиката на единъ ученикъ това, да почувствува, че може да се сношава съ хора отъ всички страни, че владѣе ключа на земята, че за него е отворенъ цѣлъ свѣтъ! Та само за това би заслужавало да се учи и разпространява есперанто.

А когато младиятъ ученикъ почне да кореспондира, да прави колекции отъ марки и илюстровани карти съ изгледи отъ далечни страни и градове, да размѣня мисли и впечатления съ връстници чужденци — разбирате ли, какъвъ широкъ хоризонтъ се открива прѣдъ неговата душа? Какъвъ интересъ за чуждитѣ страни и народи се ражда неусѣтно у него, какъвто и най-добриятъ и увлѣкателенъ учебникъ по география не би създалъ! Сравнете тогава ума, психиката, интереситѣ, интелигентностьта на ученика-есперантистъ съ тѣзи на обикновения нашъ ученикъ, който е тъй далечъ отъ тия свѣтли, хубави области на интелектуалния трудъ и чиято душа търси храна въ вулгарния животъ на улицата.

Тукъ вече есперанто е не само *образователенъ*, но и *възпитателенъ* факторъ въ обучението. Есперанто създава въ душата на младежа благородни пориви и интереси — и въ нея се всажда стремежъ къмъ хубавото, високото, доблестното. Чувството, което се създава отъ сношаването съ чужденци, въ всѣки случай е едно неоцѣнимо възпитателно срѣдство. То прави младежитѣ да възмжжаватъ и имъ дава едно съзнание за собствената си цѣна и достоинство. То всажда у тѣхъ сериозность.

Ето защо единъ съзнателенъ и съвѣстенъ педагогъ трѣбва съ най-голѣмо задоволство да гледа на всѣки интересъ, проявенъ отъ учениците му къмъ есперанто.

Искате ли да издигнете интелектуално младежа, искате ли да създадете въ душата му идеали, благородни пориви, интересъ къмъ умствени занятия? — Дайте му есперанто, този ключъ на цѣлия свѣтъ и тази съкровищница на духовни цѣнности. Бждете увѣрени, че само полза, неоцѣнима полза може да му принесете съ това.

Ат. Д. Атанасовъ.

„Въ всѣки случай жертвитѣ, които ще направи всѣки човѣкъ отъ нашия европейски свѣтъ, като посвѣти нѣколко врѣме за изучване на този езикъ, сж тъй незначителни, а резултатитѣ, които могатъ да произлѣзатъ отъ усвоението му, тъй огромни, че не бива да се не направи този опитъ".

Л. Н. Толстой.

Pri la bulgara popolo.

(Historia skizeto).

Nia popolo apartenas al la slavaj gentoj kaj ĝia lingvo estas branĉo de la slava lingvofamilio; ĝi loĝas sur la balkana duoninsulo, kie ĝi enlokiĝis kelkajn jarcentojn post la krista naskiĝo.

En la fino de la kvara jarcento post Kristo el Azio venis multaj vagantaj gentoj en Eŭropon. Iuj el ili penetris ankaŭ sur la balkanan duoninsulon, kiun regis tiam la bizanta imperio kaj kie loĝis en la montoj kaj kamparoj romanigitaj kaj grekigitaj malnovaj trakoj kaj iliroj. La neinvititaj gastoj rabadis la havaĵojn, la brutarojn, senhomigis la urbojn kaj vilaĝojn kaj dezertigis la landojn. Malforta estis la imperio batali kontraŭ la sovaĝaj atakantoj, kiuj, neniiginte ĉion, foriradis okcidenten por serĉi sian bonŝancon.

En la komenco de la sesa jarcento de nordo komencis venadi sur la duoninsulon slavaj gentoj. La grekaj imperatoroj provis forpeli ilin, sendante armeon kontraŭ ili, sed vane. La slava ondo superŝutis la tutan duoninsulon. Dum pli ol cent kvindek jaroj slavaj gentoj venadis kaj ekloĝadis en la malplenaj, senhomigitaj lokoj. Ili ne rabis, ili simple enlokiĝadis kaj komencadis sian pacan terlaboron. Ili ne organizis memstaran ŝtaton kaj facile la bizantaj reĝoj sukcesis subigi ilin. La imperio organizis el ili taĉmentojn, kiuj devis gardi la nordan limon de alveno de rabemaj gentoj.

Sed dum la sepa jarcento trapasis Danubon parto de sovaĝa vaganta gento, nomata b u l g a r o j. Ilia ĉefo kaj gvidanto estis A s paruĥ. Ili serĉis fruktodonajn lokojn kaj trovis la vastan ebenaĵon laŭ la rivero Danubo. Ili estis malmultaj sed militemaj, bravaj kaj bone organizitaj. La apuddanubaj slavoj ne povis kontraŭstari kaj submetiĝis; la bulgaroj enlokiĝis en unua tempo en la angulo, kiun formas la kurba fluo de Danubo kun la maro antaŭ la enfluo de tiu ĉi rivero. La bizanta imperiestro Konstantino IV Pogonato provis venki kaj elpeli la bulgarojn, sed lia armeo mem estis venkita kaj la bulgaroj sukcesis subigi novajn slavajn gentojn. Ilia regno atingis ĝis la Balkano sude kaj norde ĝis la urbo Lom. Tiel formiĝis kaj stariĝis la unua bulgara regno. En 679. jaro la bizanta imperiestro faris kun ili pacon kaj konsentis pri la sendependeco de ilia ŝtato.

En la nova regno estis du naciaj elementoj: subigitaj slavoj kaj estroj almilitintoj — bulgaroj. La lastaj formis la klason de la unuaj feodalaj aristokratoj. Iliaj moroj kaj ilia lingvo tute diferencis de la slavaj. Sed ilia nombro estis sensignifa guto en la slava maro. Ilia kultureco estis pli malalta ol tiu de la slavaj gentoj. Post jaroj, iom post iom, la bulgaroj malaperis kiel aparta gento; ili faris geedziĝojn kun slavoj kaj ambaŭ gentoj miksiĝis. La slava lingvo fariĝis komuna, la bulgara malaperis.

Tiel do la slava elemento donis fine fizionomion de la loĝantaro en la nova regno. La aristokrata klaso tamen, fondita de bulgaroj, slaviĝinta jam, restis.

La slava lingvo, parolata en la nova ŝtato, kiel ankaŭ tiu ĉi parolata en la regionoj de la bizanta imperio, portis la malnovan nomon „slovena“ (aŭ slovjana) lingvo. Sed la slavaj gentoj, estantaj en la limoj de la bulgara regno, komencis sin nomi *bulgaroj*, kaj la aliaj restis nomataj *slavenoj*.

Tiel kreiĝis sur la Balkanoj la Bulgara ŝtato.

A.

Съмишленико, спечели ли поне единъ новъ есперантистъ прѣзъ този мѣсецъ?

Още единъ отзивъ за есперанто.

Ето какво пише въ едно писмо до г. Ив. Х. Кръстановъ извѣстниятъ авторъ на учебници по чужди езици г. Дим. Гаврийски:

Есперанто съмъ училъ още въ 1898 година по книгата на г. Орѣшковъ. Прѣзъ 1903 год. въ Брюкселъ го доучихъ, като прочетохъ цѣлия Хамлетъ. Този езикъ е едно отъ най-великитѣ дѣла на човѣшката глава, които каратъ хората да вѣрватъ въ чудеса и слѣдъ смъртьта на Исуса. Той е тъй хубавъ, тъй звученъ и приятенъ, че да се чете книга на esperanto значи да прѣкара човѣкъ въ една съвършено особна голѣма наслада. Азъ зная повече отъ двайсеть езика, но не зная езикъ по-сладъкъ и по-богатъ отъ този дивенъ esperanto!..

Ученитѣ отричатъ esperanto, защото не билъ езикъ, който говори единъ народъ. Упрѣкъ колкото вѣренъ, толкова и погрѣшенъ: есперанто има задъ себе си цѣлия човѣшки родъ и затова въ бждаще неговата власть ще бжде не отъ міра сего. За постигане на това общочовѣшко благо, естествено, се иска много работа и за това азъ високо цѣня Вашето свето дѣло, макаръ че стоя съвършено на страна и моитѣ занятия не ми оставятъ нужното врѣме, да направя и азъ нѣщо за есперанто.

Моятъ синъ (10 годишенъ) получи за рождения си день подаръкъ отъ менъ, между другото, учебникъ и рѣчникъ за есперанто. И учи не само за собствено удоволствие, но и за мое. Когато едно дѣте може въ нѣколко мѣсеца да направи такива успѣхи, що остава до възрастнитѣ. Всѣки нормаленъ човѣкъ може въ мѣсецъ да го усвои, а хора, които сж учили стари езици, не ще срѣщнатъ никакви затруднения, струва ми се...

Поздравлявамъ Ви отъ все сърце,

Вашъ: *Д. Гаврийски.*

Страница за нови есперантисти.

А. За начинающи.

Forta — силенъ, feliĉa — щастливъ, ĝentila — учтивъ, diligenta — прилеженъ, ĉar — защото, kaj — и, а.

Какъ ще се каже на есперанто: слабъ, нещастенъ, грубъ, лѣнивъ?

Прѣведете на есперанто тѣзи изречения:

Азъ съмъ силенъ. — Ти си щастливъ, защото си прилеженъ. — Той не е учтивъ. — Тя е добра и прилежна. — Ние сме слаби, вие сте силни. — Азъ и ти не сме весели. — Тѣ сж нещастни, защото сж слаби. — Той е грубъ и лѣнивъ. — Тя е весела, защото е добра.

Patro — баща, *la* patro — баща*та*,
filo — синъ, la filo — синътъ,
patrino — майка, la patrino — майката,
filino — дъщеря, la filino — дъщерята,
infano — дѣте, knabo — момче, knabino — момиче.

Какъ ще се каже на есперанто: дѣте*то*, момчето, момичето?

Mi estas patro, vi estas filo. — Ŝi estas patrino. — Li estas knabo. — Ŝi estas knabino. — Li estas infano. — Ni estas filoj kaj vi filinoj. — Ili estas knaboj kaj knabinoj.

Vi estas bona patro. — Li estas malbona filo. — Ŝi estas diligenta knabino. — Li estas ĝentila knabo. — Ni estas fortaj infanoj. — Vi estas gajaj knaboj. — Ili estas feliĉaj knabinoj.

La patro estas bona. — La patrino estas bona, sed la filino estas malbona. — La knabo kaj la knabino estas diligentaj. — La filo ne estas ĝentila, sed la filino estas.

La bona patrino estas feliĉa, ĉar la filo kaj la filino estas diligentaj. — La bona knabo estas ĝentila, la malbona ne estas. — La malgranda infano ne estas forta.

Прѣведете на есперанто:

Азъ съмъ момче. — Ти си дѣте. — Той е баща. — Тя е майка. — Тѣ сж баща и майка. — Тя е дъщеря.

Доброто дѣте е прилежно. — Малкото момче е силно. — Голѣмата дъщеря е млада и весела. — Добриятъ баща доволенъ ли е? (= Дали добриятъ баща е доволенъ?) — Момчето весело ли е? — Момичето не е малко. — Тѣ учтиви синове ли сж?

Ĉu (дали) се туря всѣкога въ началото на изречението.

Li се казва, когато разбираме *човѣкъ* (лице) отъ *мжжски полъ;* Ŝi се казва, когато разбираме лице отъ женски полъ; ĝi се казва, когато разбираме не лице, а прѣдметъ, качество, дѣйствие и пр. (нѣща, които не могатъ да сж нито мжже, нито жени).

Така че вмѣсто knabo (момче) ще кажемъ li (ще го прѣведемъ на български *то*, а не *той*, защото ние на български каз-

ваме вмѣсто *момче — то)*; вмѣсто knabino ще кажемъ ŝi; вмѣсто libro (книга) ще кажемъ ĝi.

Какъ ще замѣнимъ (дали съ li, съ ŝi или съ ĝi) тѣзи думи:

Ученикъ, госпожа, планина, учитель, мостъ, домакиня, листъ, тетрадка, моливъ, ревизоръ, директоръ, писателка, маса.

Б. За напрѣднали.

Komplimento.

Li. Vi estas tre simpatia, sinjorino.

Ŝi. Mi bedaŭras, ke mi ne povas respondi al vi per sama komplimento.

Li. Kial do? Ĉu vi ne povas same mensogi, kiel mi?

Kial do — че защо? (защо прочее?)

Formalisto.

Polica oficisto: Vi do estas surda kaj muta?

— Ne, sinjoro, mi estas nek surda, nek muta.

— Ne mensogu: via dokumento diras, ke vi estas surdamuta.

Polica oficisto — полицейски чиновникъ.

Do = значи, и тъй, прочее.

Nek — nek = нито — нито.

На български употрѣбяваме двѣ отрицания: азъ *не* съмъ *нито* глухъ, *нито* нѣмъ; *никой не* иде; въ есперанто е достатъчно само една дума въ изречението да изрази отрицанието: neniu venas (никой не иде), nenie estas (никждѣ нѣма), nenio okazos (нищо не ще се случи).

Por la poezio mankas loko
en la mondo, kie prozo reĝas;
tie kanto estas nur balasto,
kiel floro estas fremda gasto
sur montsuproj, kie ĉiam neĝas.

Stanislav Shulhof (bohemo).

Reĝi — царувамъ (regi — владѣя, управлявамъ).

Balasto — излишенъ товаръ.

Neĝo — снѣгъ; neĝas — снѣжи, вали снѣгъ.

Нова побѣда на есперанто.

Въ послѣдно врѣме до насъ започнаха да достигатъ свѣдѣния, които показватъ, че есперанто съ пълна сигурность започва да си пробива пѫть въ всѣко направление и осигурява своето скорошно официализиране: учебни съвѣти и настоятелства въвеждатъ неговото задължително или факултативно изучване въ училищата, лично

министри на Нар. Просвѣта се държатъ не само благосклонно къмъ подобно желание на есперантиститѣ, а даватъ своята дума да разрѣшатъ изучването му или пращатъ официални прѣдставители да присжтствуватъ на есперантски изпити и конкурси въ учебнитѣ заведения. Редъ международни конгреси възприематъ есперанто наредъ съ другитѣ езици. Числото на търговскитѣ фирми употрѣбяващи есперанто въ кореспонденцията си расте бързо, а едно слѣдъ друго се основаватъ въ разнитѣ страни комитети за общъ търговски езикъ, въ чиято основа лежи „търговия чрѣзъ есперанто“.

Слѣдъ като прѣди извѣстно врѣме узнахме, че въ Съвѣтска Русия се въвежда прѣподаването на есперанто въ всички училища — фактъ не отъ малко значение, — днесъ ние можемъ да посочимъ на невѣрующитѣ още едно доказателство, че есперанто е дѣйствителность, която се налага.

Отъ 5 до 20 септ. н. г. въ гр. Брюкселъ се състоя универсалниятъ конгресъ на Съюза на Международнитѣ Асоциации.

Прѣзъ конгреса се е турило начало на Международенъ Университетъ, дѣто се е говорило на разни научни теми на френски, английски и испански.

Въ уредената отъ Centra Oficejo (Парижъ) есперантска катедра сж говорили на френски за есперанто г-жа Cense и г. Delvaux, а на есперанто сж говорили Д-ръ Wanverts, отъ Лилския Унив., за „Приложението на радиума при лѣкуване болестьта ракъ“ и Д-ръ Corret (Версайлъ) за „Радиотелеграфа“. Тѣзи есперантски рѣчи сж направили голѣмо впечатление на слушателитѣ и много неесперантисти сж признали, че много по-добрѣ сж разбрали есперанто, отколкото говореното на френски и английски отъ чужденци.

Но най-важниятъ успѣхъ за нашето дѣло се е постигналъ въ самия конгресъ на международнитѣ асоциации, каквито сж били прѣдставени 112 отъ разни страни.

Въпрѣки, че отъ секцията на националнитѣ езици е билъ прѣдложенъ френскиятъ като помощенъ езикъ въ бждащитѣ конгреси, конгресиститѣ единодушно (освѣнъ прѣдложителя за френски езикъ) *сж гласували за есперанто*. За отбѣлѣзване е, че прѣдседательтъ на конгреса, г. сенат. La Fontaine и генералниятъ секретарь, г. Paul Otlet, директоръ на Междунар. Библиогр. Институтъ въ Брюкселъ, лично сж подкрѣпили прѣдложението за есперанто и сж подканяли присжтствующитѣ да го изучатъ и въ слѣдующитѣ конгреси да се говори само на есперанто.

Конгресътъ е приелъ слѣдната резолюция:

„Констатирайки, че необходимостьта да се възприеме международенъ помагаленъ езикъ става сѐ по-голѣма и по-голѣма, Свѣтскиятъ конгресъ на Международнитѣ Асоциации изразява желание, щото всички, които признаватъ тази необходимость, да се присъединятъ къмъ важното движение, което цѣли да разпространи есперанто за да се осжществи този голѣмъ прогресъ, като се отложи всѣко подобрѣние (измѣнение), което би се указало необходимо, до когато международниятъ езикъ бжде официално приетъ отъ правителствата“.

Прочее, българскитѣ есперантисти, наредъ съ останалитѣ свои съидейници, добиватъ още едно мощно оржжие, необоримо срѣдство за успѣшна пропаганда. Желателно е обаче този фактъ, както и всички други, доказващи, че есперанто живѣе, да подбутне българскитѣ есперантисти къмъ по-активна дѣйность. Нека всѣки отъ насъ съзнае, че ние не трѣбва само да чакаме свѣдѣния за успѣхи на есперанто извънъ нашата страна, но, използувайки тѣзи послѣднитѣ, ние да достигнемъ тукъ въ България цѣнни успѣхи за есперантското дѣло. Нека освѣнъ това всѣки отъ насъ не само пропагандира, но се готви да бжде самъ той единъ истински есперантистъ, който може съ нужнитѣ познания да учи и другитѣ, защото съ официалното въвеждане на есперанто намъ прѣди всичко ще ни заявятъ: *„дайте ни подготвени хора за ржководители“*. Само ако всѣки отъ насъ бжде, или поне се стреми искрено да бжде такъвъ, ние можемъ да разчитаме на успѣхъ, който вече лесно ще се наложи.

П. А. К.

Tra la mondo.

Германия. Въ Berlin нѣколко голѣми фирми сж основали Еспер. търговска корпорация за улеснение вноса и износа.

Въ Breslau училищното настоятелство въ засѣданието си на 3 ноември е рѣшило да се въведе есперанто като незадължителенъ прѣдметъ въ всички училища въ града.

Дания. Въ Grenaa сж прѣкарали на курортъ 20 дѣца-есперантисти отъ Дрезденъ въ продължение на два мѣсеца. Този фактъ прави голѣма пропаганда както въ Дания, тъй и въ Германия.

Естония. Дирекцията на желѣзницитѣ е разрѣшила на Естонския еспер. съюзъ да постави безплатно адресни обяви въ всички желѣзопжтни гари. Подобно разрѣшение е дала и Дирекцията на пощитѣ.

Испания. Търгов. камара въ Huesca извѣстява, че кореспондира на есперанто.

Каталогътъ на испанскитѣ търговци-експортисти, изданенъ отъ Информационното бюро при Минист. въ Мадридъ, посочва ония търговски фирми, които кореспондиратъ на есперанто.

Португалия. Съюзътъ на португалскитѣ търговци и индустриалци (60,000 чл.) е прѣпоржчалъ на своитѣ членове изучването на есперанто.

Въ Лисабонъ на 24 септ. полицията е арестувала и задържала три дни членоветѣ на основаната Работническа еспер. група подъ прѣдлогъ, че есперанто е болшевишки езикъ.

Финландця. Разрѣшено е прѣподаването на есперанто въ ония държавни училища, чийто официаленъ езикъ е финландскиятъ

Чехословашко. Въ търговското училище въ Reichenberg въ два класа (48 и 49 учен.) се прѣподава есперанто; освѣнъ това 39 инвалиди, които посѣщаватъ това училище, изучаватъ есперанто.

Швейцария. Дружеството M. U. Schoop, което използува откритието на г. Schoop — метализация чрѣзъ пистолетъ — е приело въ кореспонденцията си есперанто и издало проспектъ на сжщия езикъ.

П. А. К.

Esperanto en nia lando.

Sofia. Je la 3-a de decembro la ministro de la popola instruado akceptis deputitaron de la Bulg. esp. societo, kiu petis de li monhelpon por la societa organo kaj ankaŭ ke li ordonu al la lernejaj estraroj en la tuta lando disponigi por esperantaj kursoj ĉambrojn en la lernejoj, ke li rekomendu al la direktoroj kaj lernejestroj favori la esperantistan movadon inter la lernantoj ktp. La ministro promesis trastudi kaj plenumi la peton. — La sofia sekcio de B. E. S. reviviĝis; prezidanto G. Fandakov, sekr. Grasijani, kasisto Gaŝevski; ĝi afiŝis malfermotan kurson de esperanto. — La junula abstinenta societo „Borba“ petis oficiale, ke la societo nomu iun sian membron, kiu parolos al ili pri Esperanto kaj ĝia movado; la societo komisiis por tiu celo s-ron At. D. Atanasov. — La legosocieto „Aleko Konstantinov“ aranĝas por siaj membroj kurson de Esperanto; ĝi oficiale petas la sofian sekcion nomi gvidanton de tiu kurso. — C. P. K sendis al la redakcioj de la sofiaj ĵurnaloj cirkuleran leteron, per kiu ĝi petas ilin donadi lokon al artikoloj kaj sciigoj pri Esperanto.

Ajtos. La 30-an de Septembro (t. j.) 15 urbanoj, dezirantaj ellerni Esperanton, laŭ la iniciato de S-roj S. Panĉev kaj K. P. Kiprilov, kunvenis kaj fondis esperantistan grupon „Ondo“. Prezidanto de la grupo estas S-ro K. P. Kiprilov, studento; vicprezidanto — S-ro S. Panĉev, oficisto; sekretario — S-ro Iv. P. Dimitrov, oficisto. Al la nova grupo ni deziras fruktodonan sukceson.

Kirĝali. Antaŭ 3 monatoj, laŭ iniciato de la delegito de U. E. A. S-ro V. V. Tenĉev, fondiĝis esperantista grupo „Stelo“, kies prezidanto estas nia samideano s-ro A. Vasilev, apotekisto, kaj sekretario s-ro B. Serafimov, oficisto de konsorciumo. La grupo havas 25 membrojn. Ni esperas ke la nova grupo sukcesos plifortiĝi baldaŭ por konduki sukcese nian movadon en sia interesa urbo kaj ĝia regiono.

Gabrovo. En tui ĉi balkana urbo ankaŭ fondiĝis nova esp. grupo „Verda Torĉo“. Prezidanto S-ro Jurdan Sutrinkov, vicprazid. S-ro Ilia Brusev. La grupo havas jam 14 membrojn. Al la nova grupo ni deziras grandan sukceson.

Kneja. La samideanoj de Kneja sciigas nin, ke vizitinte la urbon Bela-Slatina, ili estis akceptitaj de nia maljuna samideano S ro Vasil Gaŝevski, kun kiu ili parolis dum la tuta gastado en nia amata lingvo, per kio multaj urbanoj ekinteresiĝis pri nia lingvo kaj ekdeziris ĝin lerni. La grupo en Kneĵa konsistas el 14 anoj, kaj ĝia biblioteko entenas 40 esp. legolibrojn. La progreso de la grupo en tiu ĉi simpatia urbo tre ĝojigas nin.

Bibliografio.

La redakcio recenzos librojn, senditajn en du ekzempleroj. Libroj, senditaj en unu ekzemplero, estos nur notataj.

Vivo de Zamenhof de Edmond Privat, eld. Brita Esperanto-Asocio (17, Hart Street, London, W. C. 1.); prezo 3 ŝilingoj.

Mortis genio, kaj lia vivo restis nekomprenita de multaj. Devo estas de esperantisto tralegi tiun ĉi libron, por ekkoni la noblan, suferintan animon de Zamenhof.

Ĉu laŭdi verkon, skribitan de Edmond Privat? Legu kaj ĝuu! Tion ĉi mi diras al vi. Mi povas nur prezenti la vortojn de mia amikolaboristo, kiuj plej trafe montros la valoron de tiu verko:

„Se estus romano, ĝi ne enlogus min tiom. Mi legis kortuŝite tutan vesperon kaj mi ne povis lasi la libron — io igis min legi plu kaj plu. Kiam mi eklegis pri la Bulonja kongreso, mi estis eklarmonta".

Ada.

La rozujo ĉiumiljara de Mabel Wagnalls (amerika verkistino), trad. de Edward S. Payson; mendebla ĉe Ernest Fariman Dow, West Newton, Mass., Usono; prezo 35 cendoj.

Tiu ĉi bela novelo prezentas al ni virinon, kiu pro okazaĵo mirinda lasis la gajan neĉastan vivon kaj fariĝis bona mastrino kaj zorga, amanta patrino. La nekvieta kaj rapida maniero de rakontado, pro kiu la diversaj cirkonstancoj, animstatoj, agoj ne estas detale priskribitaj, malhelpas, ke la verko estu vere psikologia romano.

La traduko estas perfekta. *Ada.*

Noto. La prezoj de tiu ĉi kaj de la suprerecenzita verkoj (La vivo de Zamenhof) estas montritaj per naciaj monunuoj; ni ne scias, kian koston ili havus bulgarmone. Kial oni ne precizigas per la internacia monsistemo? Ni ankaŭ pensas, ke ia centra gazeto (ekz. „Esperanto" de U. E. A.) devas ĉiumonate donadi la valoron de unu spesmilo kompare al naciaj monunuoj. *Ada.*

Adreso: „Red. de Bulgara Esperantisto", Centra librejo Esperanto, Sofia, Bulg.

Redakcia kesto.

El la societo. S-ro Simeon Petkov eksiĝis el C. P. K. pro multa okupo. Lian lokon okupas S-ro St. Minkov.

Aperis vortaro Esperanto — bulgara kaj bulgara — esperanta, akompanitaj de fundamenta gramatiko. Mendeblaj ĉe l'aŭtoro S-ro Iv. H. Krestanov, Pirdop. Prezo 30 lv.

Monoferoj por la organo:

1)	Simeon N. Petkov . . . , . . .	300	levoj
2)	Krum Mlaĝov el Dupnica	500	„
3)	Rale Bojaĝiev el Sofia	200	„
4)	Georgi Gaŝevski „	200	„
5)	Milĉo Georgiev „	100	„
6)	Georgi Fandakov „	10	„
7)	Subleŭtenanto N. Atanasov el Sofia . .	100	„
8)	Panajot Kolev el Sofia	100	„
9)	Vasil Gaŝevski „	50	„
10)	Nikola Sopov „	20	„
11)	Georgi Atanasov „	50	„
12)	St. Orozov „	50	„
13)	Vladimir Lazarov el Vidin	5	„
14)	Esperanta grupo „Espero“ el Vidin . .	40	„
15)	Sub-oficiro Georgi Draganov el Sliven	60	„
16)	Konstantin Kiprilov el Ajtos	10	„
17)	Vladimir Marcev „	10	„
		1805	„

Novaj oferoj estas akceptataj danke.

La tarifo de la reklamoj en „Bulgara Esperantisto“ estas fiksita: por kvadrata centimetro 1 levo; unu anonco en la koresponda fako — 5 levoj.

XIII Универс. Есперантски Конгресъ.

Конгресътъ ще се състои въ гр. Прага прѣзъ м. августъ и. г. (точната дата не е още опрѣдѣлена).

За частичнитѣ събрания мѣстниятъ организационенъ комитетъ е възложилъ на избрани за цѣльта лица организирането на слѣднитѣ специални отдѣли: слѣпи, служащи по желѣзницитѣ, учители, лѣкари, журналисти-писатели, работници, свободомислящи, пацифисти, пощенски чиновници, Червенъ кръстъ, студенти.

Всичко да се адресира: г. Augustin Pitlik, Nerudova 40, Praha III.

Redakcia komitato:

Atanas D. Atanasov. **Panajot At. Kolev.**

Georgi Atanasov.